

ایسه دو رقم طالبی از نظر مشخصه های رشد، عملکرد و کیفیت در منطقه اصفهان

علی فرهادی (۱)، داود قنبریان (۲)، صفورا یونجی (۳)

۱- عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی اصفهان ۲- عضو هیئت علمی گروه مکانیک ماشینهای کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شهرکرد، ۳- کارشناس ارشد مکانیک ماشینهای کشاورزی، از دانشگاه شهرکرد

به منظور افزایش تولید و کیفیت طالبی پژوهشی در سال ۱۳۸۶ در مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان اصفهان، ایستگاه تحقیقاتی کبوترآباد، به صورت طرح کرت‌های یکبار خرد شده در قالب بلوک‌های کامل تصادفی با چهار تکرار اجرا گردید. سطوح کود مرغی شامل صفر، ۵ و ۱۰ تن کود مرغی در هکتار در کرت‌های اصلی و دو رقم طالبی (سمسوری و شاه‌آبادی) در کرت‌های فرعی قرار گرفتند. نتایج نشان داد که با افزایش مصرف کود مرغی رشد رویشی، رشد زایشی، ماده خشک بوته، عملکرد، ضخامت گوشت و میزان قند بطور معنی‌داری افزایش یافت. زودرسی، عملکرد و ضخامت گوشت در رقم شاه‌آبادی بطور معنی‌داری بالاتر از رقم سمسوری بود. ولی طول بوته، ماده خشک ثانویه بوته و میزان قند رقم سمسوری بطور معنی‌داری بالاتر از رقم شاه‌آبادی بود. بر اساس نتایج آزمایش حاضر کشت رقم شاه‌آبادی با مصرف ۱۰ تن کود مرغی در هکتار یا بیشتر در شرایط مشابه پیشنهاد می‌گردد.

مقدمه

طبق آمار سازمان خوار و بار جهانی، فائو^۱ میزان سطح زیر کشت طالبی (۸۰۰۰۰ هکتار) با نام علمی (Cantaloupe (Cucumis melo L سالانه در ایران حدود ۶ درصد جهان بوده ولی عملکرد این محصول در ایران حدود ۲۸ درصد کمتر از متوسط عملکرد جهانی است. کشاورزان برای کشت طالبی از کود مرغی با بیشترین میزان نیتروژن، استفاده می کنند. استادستیل و همکاران گزارش دادند که بیشترین تیمار کود مرغی، بهترین کیفیت و عملکرد را به دنبال دارد (۵). نورتن و همکاران میزان قند پنج رقم طالبی را تعیین و مقایسه نمودند (۴). در آزمایش حاضر ضمن مقایسه میان دو رقم طالبی سمسوری و شاه‌آبادی از نظر مشخصه‌های رشد، و عملکرد و کیفیت، تأثیر مقادیر مختلف کود مرغی نیز بر این صفات مورد بررسی قرار می گیرد.

مواد و روش‌ها

آزمایش حاضر در ایستگاه تحقیقات کبوتر آباد وابسته به مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان اصفهان به صورت طرح کرت‌های یکبار خرد شده در قالب بلوک‌های کامل تصادفی با چهار تکرار به اجرا گذاشته شد. کرت‌های اصلی و فرعی به ترتیب به سطوح کود مرغی (شامل صفر، ۵ و ۱۰ تن کود مرغی در هکتار) و دو رقم طالبی (سمسوری و شاه‌آبادی) اختصاص داده شدند. در طول فصل رشد، تاریخ گلدهی، طول بوته و همچنین وزن خشک ثانویه گیاه در ۶۰ روز پس از کاشت (دمای ۷۰ درجه آون) تعیین شد. در هر مرحله از برداشت (هفت مرحله برداشت) عملکرد در هکتار اندازه گیری گردید. ضخامت گوشت به وسیله کولیس با دقت ۰/۰۲ میلی‌متر و میزان قند به وسیله رفراکتمتر دیجیتالی مدل CETI – Belalum (دمای مرجع ۲۰ درجه) تعیین شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار کامپیوتری SAS انجام شد و برای تفکیک میانگین‌ها از LSD استفاده گردید.

نتایج و بحث

با توجه به جدول (۱)، اثر کود و رقم بر روز تا گلدهی در سطح احتمال ۱٪ معنی‌دار بود. رقم شاه‌آبادی ۱۰ روز زودتر از رقم سمسوری وارد این مرحله شده است. در نتیجه طول بوته طالبی رقم سمسوری به دلیل تخصیص کمتر مواد فتوسنتزی به رشد رویشی در سطح احتمال ۱٪ به طور معنی‌داری بیشتر از رقم شاه‌آبادی می‌باشد. با افزایش میزان کود، طول بوته در ۶۰ روز پس از کاشت به خاطر حداکثر بودن جذب نیتروژن در این زمان به طور معنی‌داری افزایش می‌یابد (۲). رقم سمسوری از وزن خشک بیشتری نسبت به شاه‌آبادی برخوردار بوده و با افزایش سطوح مصرف کود مرغی وزن خشک ثانویه افزایش می‌یابد. به طوری که در تیمار ۱۰ تن کود مرغی در هکتار اختلاف وزن خشک دو رقم کمترین مقدار بود و همین امر باعث معنی‌دار شدن اثر متقابل شده است.

جدول ۱- نتایج مقایسه میانگین صفات روز تا گلدهی، ارتفاع اولیه بوته، طول بوته، وزن خشک اولیه و ثانویه بوته

تیمار	روز تا	طول بوته	وزن خشک	عملکرد	ضخامت	محتوای قند
کود مرغی						
صفر	a۵۱/۱	c۴۹/۲	c۳۳۶/۴	b ۲۹/۱۶	c۲۸/۷۰	b۵/۶
۵	b۴۸/۸	b۶۶/۱	b۴۶۴/۷	b۳۰/۴۶	b۳۰/۸۹	a۷/۴
۱۰	c۴۵/۶	a۸۹/۱	a۶۷۳/۶	a۳۷/۹۷	a۳۵/۲۵	a۷/۶
رقم						
سمسوری	a۵۳/۷	a۷۳/۴	a۵۷۸/۴	b۲۸/۶۷	b۲۸/۱۷	a۷/۹
شاه‌آبادی	b۴۳/۸	b۶۲/۹	b۴۰۴/۷۴	a۳۶/۳۹	a۳۴/۴۷	b۵/۸

¹- Anonymous, 2006.

میانگین‌های هر گروه در هر ستون که دارای حروف مشترک هستند فاقد تفاوت معنی‌دار آماری بر اساس آزمون LSD در سطح ۵ درصد می‌باشند.

اختلاف مقدار قند دو رقم بسیار معنی‌دار بود به طوری که در رقم سمسوری ۳۴ درصد بالاتر از رقم شاه‌آبادی بود. زیرا عملکرد طالبی در این آزمایش ۳۴ درصد بیشتر از عملکرد گزارش شده توسط دیگر محققان می‌باشد (۱). بالاترین مقدار قند مربوط به تیمار ۱۰ تن کود مرغی در هکتار اختصاص داشت ولی اختلاف آن با تیمار تیمار ۵ تن کود مرغی در هکتار معنی‌دار نبود. زامورا و سیکالس ریورو (۲۰۰۰) هم نشان دادند که با افزایش مصرف کود از ۹۰ تا ۱۵۰ کیلوگرم در هکتار میزان قند طالبی نیز از ۹/۷ به ۱۰/۲ درصد می‌رسد.

نتیجه‌گیری
از نتایج بدست آمده این طور به نظر می‌رسد که رقم سمسوری از نظر ویژگی‌های رشد و شاه‌آبادی به لحاظ عملکرد دارای برتری است. بنابراین اولویت مصرف رقم شاه‌آبادی و سمسوری می‌تواند به ترتیب مصرف خانگی و رستوران باشد (۱). مصرف ۱۰ تن کود مرغی در هکتار با فراهم سازی عناصر غذایی میزان رشد رویشی و به دنبال آن رشد زایشی گیاه را افزایش داد و در نهایت باعث افزایش عملکرد طالبی گردید. کیفیت گوشت میوه‌های تولیدی تیمار ۱۰ تن کود مرغی در هکتار بیشتر از سایر تیمارها بود ولی شیرینی آنها با تیمار ۵ تن کود مرغی در هکتار یکسان بود. با توجه به شرایط بازار فعلی برتری ۸ تن در هکتار رقم شاه‌آبادی می‌تواند شیرینی رقم سمسوری را تحت شعاع قرار دهد. بنابراین کشت رقم شاه‌آبادی با مصرف ۱۰ تن کود مرغی در هکتار یا بیشتر در شرایط مشابه آزمایش پیشنهاد می‌گردد.

منابع

- Goretab D. B. S. and J. Borosice. 2006; Plant spacing and cultivar affect melon growth and yield components, *Scientia Horticulturae*. 109: 238-243.
- Knavel, D. E. 1988; Growth, development, and yield potential of short-internode muskmelon, *Horticulturae Science*. 113: 595-599.
- Kultur, F., H. C. Harrison and J. E. Staub. 2001; Spacing and genotype affect fruit sugar concentration, yield and fruit size of muskmelon, *Horticulturae Science*. 36: 274-278.
- Norton, J. D., R. D. Cosper, D. A. Smith and K. S. Rymal. 1985. A high quality "Jumbo" cantaloupe. *Circular*. 278: 9-11.
- Studstill, D., E. Simonne, R. C. Hochmuth and G. Hochmuth. 2006; Muskmelon fruit yield and quality response to chicken litter used as preplant fertilizer. *Acta Horticulturae (ISHA)*. 700: 279-284.